

"Қазақстан Республикасының жаңа бюджет саясатының тұжырымдамасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 26 маусымдағы № 590 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу және "Мемлекеттік және жалпы сыртқы борышты басқару жөніндегі тұжырымдама туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 29 желтоқсандағы № 234 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» Қазақстан Республикасы Президенті Жарлығының жобасы туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 15 қазандағы № 1092 қаулысы

Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

«Қазақстан Республикасының жаңа бюджет саясатының тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 26 маусымдағы № 590 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу және «Мемлекеттік және жалпы сыртқы борышты басқару жөніндегі тұжырымдама туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 29 желтоқсандағы № 234 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» Қазақстан Республикасының Президенті Жарлығының жобасы Қазақстан Республикасы Президентінің қарауына енгізілсін.

Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі	К. Мәсімов
---	------------

«Қазақстан Республикасының жаңа бюджет саясатының тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 26 маусымдағы № 590 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу және «Мемлекеттік және жалпы сыртқы борышты басқару жөніндегі тұжырымдама туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 29 желтоқсандағы № 234 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы

Қ А У Л Ы Е Т Е М І Н :

1. «Қазақстан Республикасының жаңа бюджет саясатының тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 26 маусымдағы № 590 Жарлығына мынадай өзгерістер мен толықтыру енгізілсін:
жоғарыда аталған Жарлықпен бекітілген Қазақстан Республикасының жаңа бюджет саясатының тұжырымдамасында:

«1. Қазақстан Республикасындағы жаңа бюджет саясатының пайымы» деген б ө л і м д е :

«Ағымдағы ахуалды талдау» деген кіші бөлімде:

мынадай мазмұндағы отыз сегізінші бөлікпен толықтырылсын:

«Сондай-ақ, абсолюттік мәнде де, сол сияқты салыстырмалы мәнде де елдің сыртқы борышының өсуі байқалады. Айталық, 2011 жылдың соңында сыртқы борыш көлемі 125,3 млрд. АҚШ долларын немесе ЖІӨ-ге қатысты 66,7 %, ал 2013 жылдың соңында – 148,7 млрд. АҚШ долларын немесе ЖІӨ-ге қатысты 67,6 % құрады.»;

«Тұжырымдаманың мақсаттары, міндеттері, іске асыру кезеңі және оны іске асырудан күтілетін нәтижелер» деген кіші бөлімде: үшінші бөліктің 5) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«5) елдің мемлекеттік, квазимемлекеттік және сыртқы борышын қауіпсіз деңгейде ұ с т а у ; » ;

«2. Қазақстан Республикасында жаңа бюджет саясатын қалыптастырудың және іске асырудың негізгі қағидаттары мен тәсілдері» деген бөлімде:

«Мемлекеттік борышты және квазимемлекеттік сектордың борышын қауіпсіз деңгейде ұстау» деген кіші бөлім мынадай редакцияда жазылсын:

«Елдің мемлекеттік, квазимемлекеттік және сыртқы борышын қауіпсіз деңгейде ұ с т а у

Бюджет тапшылығының мөлшері үкіметтік борыштың тұрақтылығын қамтамасыз етуді және ұзақ мерзімді перспективада мемлекеттік бағалы қағаздар нарығын дамытуды ескере отырып айқындалатын болады.

Бюджет тапшылығы 2020 жылға қарай ЖІӨ-ге қатысты 1,4 %-ға дейін азайған кезде , мемлекеттік борыш 2020 жылға қарай ЖІӨ-ге қатысты 13,9 %-дан аспауы тиіс, оның ішінде үкіметтік борыш ЖІӨ-ге қатысты 13,7 %-дан аспайды.

Бұл ретте, мемлекеттік және квазимемлекеттік сектордың борышы жиынтығында 2020 жылға қарай ЖІӨ-ге қатысты 22 %-дан аспайды.

Мемлекет бақылайтын ұйымдар борышының өсуіне жол бермеу мақсатында мынадай мәселелер пысықталатын болады:

1) мемлекет бақылайтын ұйымдардың белгілі бір сомадан астам сыртқы қарыздарды тартуын, оның ішінде борыштық бағалы қағаздар шығару жолымен тартуын мемлекеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органмен міндетті түрде келісуді және оның рұқсатын алуды көздейтін норманы белгілеу мүмкіндігі;

2) тізбесін мемлекеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган бекітетін, мемлекет бақылайтын ұйымдарға сыртқы қарыз алуға, оның ішінде борыштық бағалы қағаздар шығару жолымен алуға тыйым салу мүмкіндігі;

3) мүдделі мемлекеттік органдар арасында жекелеген субъектілер бөлінісінде квазимемлекеттік сектордың борышы туралы ақпарат алмасу мүмкіндігі.

Елдің борыштық тұрақтылығын қолдау мақсатында сыртқы борыштың ЖІӨ-ге қатынасы орта мерзімді кезеңде 100 %-дан аспауы тиіс, сондай-ақ мемлекеттік борыш пен квазимемлекеттік сектор борышының жоғарғы шегі жиынтығында ЖІӨ-ге қатысты 60 %-дан аспауы тиіс. Борыштың жоғарғы шегін есептеуде мемлекет бақылайтын

ұйымдардың өзара міндеттемелері және резидент емес бақылайтын ұйымдардың міндеттемелері енгізілмейді.

ЖІӨ-ге қатысты сыртқы борыштың көрсетілген деңгейінен асып кеткен жағдайда мемлекеттік органдар:

1) елдің даму бағдарламаларымен байланыста сыртқы борыштың жай-күйі мен құрылымын егжей-тегжейлі талдауға;

2) қажет болған жағдайда, сыртқы қаржыландыруды тарту және/немесе шетел қатысатын жобаларды іске асыру мерзімдері бөлігінде көрсетілген бағдарламаларға түзетулер енгізуге;

3) резиденттердің сыртқы қарыз алуын ынталандырмауға бағытталған қазіргі кездегі жанама шараларды күшейтуге тиіс.

Елдің мемлекеттік, квазимемлекеттік және сыртқы қарызы үшін белгіленген шектер индикативтік параметрлер болып табылады, өйткені халықаралық әдіснама мен практикаға сәйкес елдің борыштық тұрақтылығы кешенді талдау жүргізуді талап ете отырып, бір немесе бірнеше параметрлердің мәнімен біркелкі сипатталмауы мүмкін.

Мүдделі мемлекеттік органдар жүргізетін борыштың жай-күйін мониторингтеу мен бағалау борыштың жай-күйін егжей-тегжейлі талдауды, оның ішінде ықтимал қатерлер мен дағдарысты жағдайлардың басталуын, резидент-қарыз алушылардың дағдарысты жағдайларды, олар туындаған жағдайда еңсеруге әзірлігін және т.б. қамтуы тиіс.

Елдің мемлекеттік, квазимемлекеттік және сыртқы борышын басқару жөніндегі мемлекеттік функциялар бірқатар мемлекеттік органдар бойынша, олардың қолданыстағы функционалдық міндеттерін ескере отырып бөлінген.

Мемлекеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті орган басқару саясатын айқындайды және мүдделі мемлекеттік органдардың борышты (ішкіні қоса алғанда, мемлекеттік және квазимемлекеттік секторлардың ортақ борыштарын, сол сияқты елдің сыртқы борышын) реттеу бойынша қызметін үйлестіреді.

Бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті орган мемлекеттік басқару секторының борышын және мемлекеттің шартты міндеттемелерін реттеу жөніндегі мемлекеттік саясаттың орындалуын қамтамасыз етеді, мемлекет бақылайтын ұйымдар борышының жай-күйіне мониторинг жүргізеді.

Мемлекет бақылайтын ұйымдардың тізбесін кейіннен өзінің ресми сайтында орналастыра отырып, бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті орган қалыптастырады және жарты жылдық негізде өзектілендіреді.

Ұлттық Банк мемлекет бақылайтын ұйымдардың және жеке сектордың сыртқы борышының жай-күйіне мониторинг жүргізеді, сыртқы борыштың жай-күйіне бағалау жүргізеді, мемлекеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті органмен бірлесіп, елдің сыртқы борышының жай-күйін жетілдіру мәселелері жөнінде Қазақстан Республикасының Үкіметіне, оның тиісті шаралар қабылдауы үшін ұсыныстар енгізеді, өз құзыреті шегінде қаржы секторы ұйымдарының борышын реттеу жөніндегі мемлекеттік

саясаттың орындалуын қамтамасыз етеді.

Иелену және/немесе басқару құқығын жүзеге асыратын уәкілетті органдар және/немесе тиісті жергілікті атқарушы органдар мемлекеттік жоспарлау жөніндегі уәкілетті органға ақпарат ұсына отырып, мемлекет қатысатын ұйымдардың борышын реттеу жөніндегі мемлекеттік саясаттың орындалуын қамтамасыз етеді.

Қажет болған жағдайда, борышты басқару қызметіне өзге де мемлекеттік органдар мен ұйымдар тартылуы мүмкін.

Мемлекет бақылайтын ұйымның борышын және қаржылық тұрақтылығын басқару саясатын акционерлік қоғамдар үшін - директорлар кеңесі бекітеді.

Бұл ретте, қарыздарды тарту тәуекелдің төрт негізгі түрін қамтитын мемлекет бақылайтын ұйымның борышты басқару және қаржылық тұрақтылықтығы саясаты негізінде жүзеге асырылады:

- 1) өтімділік тәуекелі (белгілі бір уақыт кезеңінде қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің теңгерілмегендігі);
- 2) кредиттік тәуекел (өз міндеттемелерін орындамау немесе толық орындамау);
- 3) валюталық тәуекел (шетелдік валюта бағамдарының ауытқуы);
- 4) пайыздық тәуекел (құбылмалы пайыз мөлшерлемелерінің ауытқуы).

Мемлекеттік бағалы қағаздар (бұдан әрі – МБҚ) нарығын дамыту перспективалары.

Борыш саясаты бюджет тапшылығын қаржыландыру үшін қолайлы шарттар мен үкіметтік қарыз алуды жүзеге асыруға, сондай-ақ борыш құралдарының ішкі нарығының дамуына жәрдемдесуге бағытталатын болады. МБҚ белсенді нарығын дамыту бағалы қағаздардың отандық нарығының дамуына жағымды ықпалын тигізеді. Мұның өзі нарықтағы жеткілікті өтімділікті қолдауға ықпал ететін МБҚ-ның бастапқы және қайталама нарықтарының одан әрі дамуын білдіреді.

Республикалық бюджет тапшылығын қаржыландыру қажеттігіне сәйкес МБҚ шығаруда ашық және болжамды саясат жүргізілетін болады.

МБҚ қоржынының құрылымы мейлінше фрагментті болады. Қазіргі уақытқа дейін МБҚ орналастыру негізінен жаңа шығарылымдарды жасау жолымен жүргізілді, бұл қайталама нарықтың өтімділігін төмендетуге әсерін тигізді. Осылайша салымдардың қазіргі көлемі МБҚ-ның салыстырмалы түрде үлкен мөлшердегі шығарылымдары арасында бөлінді.

Өтімділікті арттыру үшін МБҚ шығару стратегиясы МБҚ орналастыру бойынша қайталама аукциондарды белсенді жүргізуге бағытталады. Қайта ашылулар айналымдағы МБҚ шығарылымын ірілендіруге мүмкіндік береді, сондай-ақ шығарылым санын қысқартуға ықпал ететін болады. Осы мақсатта қайталама нарықта МБҚ сатып алуды (мерзімінен бұрын өтеуді) және міндеттемелерді басқару бойынша басқа құралдарды қоса алғанда, міндеттемелерді басқару бойынша операциялар жүргізілетін болады. Бұл аталған нарық сегментінде стандартты құралдардың пайда болуы мен өтімділіктің артуына ықпал ете отырып, құралдардың түрлері бойынша

құрылымдалған нарықты және мерзімі мен бағасы бойынша нарықтағы эталонды көрсеткіштерді жасауға мүмкіндік туғызады. МБҚ шығару стратегиясы да ақша нарығындағы ұзақ мерзімді трендтерді ескеруге тиіс.

Тұтастай алғанда, борыштық бағалы қағаздардың ұлттық нарығын одан әрі дамыту орта мерзімді кезеңде мемлекеттік борыш саясатының түйінді басымдықтарының бірі болмақ. Бұдан басқа, МБҚ нарығының жұмыс істеуін жақсарту мен инвесторлық базаны әртараптандыру бойынша жұмыс жалғасатын болады.»;

«3. Тұжырымдаманы іске асыру көзделетін нормативтік құқықтық актілердің тізбесі» деген бөлімде 5) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«5) елдің мемлекеттік, квазимемлекеттік және сыртқы борышын қауіпсіз деңгейде ұ с т а у :

2008 жылғы 4 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі;
2005 жылғы 13 маусымдағы «Валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;».

2. «Мемлекеттік және жалпы сыртқы борышты басқару жөніндегі тұжырымдама туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 29 желтоқсандағы № 234 Жарлығының (Қазақстан Республикасының ПҰАЖ-ы, 2006 ж., № 49, 510-құжат) күші ж о й ы л д ы д е п т а н ы л с ы н .

3. Осы Жарлық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Президенті	Қазақстан Республикасының	Н.Назарбаев
------------	---------------------------	-------------